

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1937 сыл алтынны
15 нүүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 91 (5915) 1983 оыл. Атырдыах ыйын 2 күнэ
ОПТУОРОННУУН

Сыаната
2 харчы.

РЕВОЛЮЦИОННАЙ ОХСУҢУУ ПАРТИЯТА

Коммунистар, билиги планетабыт прогрессивнай общественноһын бүтүүнүн болдомтолоро бүтүнүргэ Ленинскэй партияны төрүттээбит соьытсева—РСДРП II съези—туһуланар В. И. Ленининэн туруоруллубут идеяны, политическай уонна тэрээһин принцип—Россия революционнай марксистскай төрүттээрин холбоһуну түмүттээбит ол кэмтэн ыла билигини 80 сыл араарар. От ыйын 29 күнүгэр Москвада, Кремлээви Улахан дыбарыаска бу кэрэ-билиэ датада анал-лаах үөрүүлээх мунньах буолла.

Саалада—столица рабочай кылааһын предста-вительдэра, Подмосковье үлэһиттэра, партия ветераннара, ученайдар, культура деятельдэра, Советскай Армия буйууннара, Мина социалистическай

дойдулар дипломатическай представительство-ларын баһылыктара бааллар.

Үөрүүлээх мунньах кыттылаахтара табаарыстар Г. А. Алиевы, М. С. Горбачеву, Г. В. Романовы, Д. Ф. Устиновы, В. И. Воротникову, Б. Н. Пономаревы, М. В. Зиминны, К. В. Рукавову, Н. И. Рыжковы уһун ытыс тыаһынан көрсө-лөр.

Кинилэри кытта биригэ президиумна —мустубут дьоннорунан итиникт көрсүллубүт Вьетнам Коммунистическай партиятын КК Генеральнай секретара Ле Зуан, Мон-голия Народнай Револю-ционной партиятын КК Генеральнай секретара, Монголия Народнай Рес-публикатын Улуу народ-най хуралын Президиу-мун Председателэ Ю. Це-денбал.

Президиумна ону тэнэ —Ленинскэй партия ве-гераннара, партийнай, со-ветскай уонна общест-веннай төрүттээр сала-йаччылар, промышлен-ность уонна тыа хаһаа-йыстыбатын бастыһнара, наука уонна культура биллиилээх деятельлэра, военачальниктар.

«Революционной охсу-» хуу партията дакылаа-ты ССКП КК секретара М. В. Зимини онордо.

Үйэ садаланытыгар, дииэ эттэ кини, РСДРП II съезин улуу ис хоһоо-нуун бөрт адыһах кини достойнайдык сыане-лээр кыахтаада. Ол эрэри 15 сылы кыайбат кэмизин съезка уһаарыл-лыбыт большевик-лени-нецтар партиялара Рос-сия рабочай кылааһын, үлэлээн иттиллээччилэ-рин аан дойду история-тыгар санга эпоханы арыйбыт бастакы кыла-

йытылаах социалистиче-скай революцияда сир-дээн адалбыта.

ССКП үлэтин хамна-һын дьиннээх револю-ционной политиканы кытта арахсыбат кини идеяны уонна тэрээһин төрүттэрин кытта, боль-шевистскай, ленинскэй этика принциптэрин кытта революционной утумнааһын быстыспат саба систимнир. Ол ба-рыта советскай комму-нистарга сүүнэ күүс уон-на айыы-тутуу төрүтүнэн күүруутун буолара, били-ги дойдубут олохун ор-дук тыааһынаах кэм-нэригэр кинилэри мааса-бай героизмна өрө күүр-дэра. Билигин дараны принципнальнай сага со-руктары уонна пробле-малары быһаарарбытыгар билиги бэйэбит партия-быт төрүттэрин уурбут, российскай пролетариан (Бүтүүтүн 4 стр. көр).

ССКП РАЙКОМУН XII ПЛЕНУМА

Информационнай иһитиннэри

1983 сыл от ыйын 30 күнүгэр ССКП оройуоннаа-рыттын уон иккис пленума буолла.

Пленумна «ССКП КК өөс быынаады (1983 с.) уонна ССКП обкомун онус пленумнарын түмүктэ-рин итиннэ Кини Комитет Пленумутар ССКП КК федеральнай секретара таб. Ю. В. Андропов этик-тэтигэ үөскээй тахсар оройуоннаабы партийнай төрүттэ соруктарын туһуна» боппууоска дакы-лааты ССКП райкомун бастакы секретара таб. М. А. Листиков онордо.

Дакылааты дүүллэһингэ тыл эттилэр: тт. Н. С. Дмитриев — ССКП райкомун бюротун, чилиэнэ, Эрилик Эристини аатынн совхоз парткомун сек-ретара, С. Н. Каргузов — ССКП райкомун чилиэни-гэр кандидат, Субуруускай аатынн совхоз рабо-чыа, В. Р. Иванов — оройуоннаабы партийнай тө-рүттэ ревизионнай комиссиятын чилиэнэ, Бахсы сальскай Советын исполкомун председателэ, М. А. Мераемовы — оройуоннаабы партийнай төрүттэ ре-визионнай комиссиятын чилиэнэ, культурнай-сыр-даттар учреждениелардаабы партийнай төрүттэ сек-ретара, М. Р. Сысолятин — райсовет исполкомун норуот үөрэтиригитигэр отделын сөбиздессейэ, Г. А. Пестерев — ССКП райкомун, чилиэнэ, дьлэ-уот, коммунальнай хаһайыстыба производственай уп-равлениетын биригэдынир, партийнай төрүттэ сек-ретара, А. Д. Дьячковская — ЫВСКС райкомун иккис секретара, В. П. Чичигинаров — ССКП рай-комун чилиэнэгэр кандидат, «Мындааайы» совхоз директора, В. С. Васильев — ССКП райкомун чи-лиэнэ, оройуон прокурора.

Пленум дүүллэһилибит боппууоска туһаан-наах уураабы ылыһна.

Пленумна итиннэ тэнэ тэрээһин боппууосотар көрүлүнүлэр. Атын үлэда барбытынан Э. И. Мо-настырев ССКП райкомун төрийэр отделын сөбиз-дессейин обьектиригиттэн босхолоһно. Пленум Ада-мов Гаврил Иппокентьевичи ССКП райкомун тө-рийэр отделын сөбиздессейингэн бири санаанан бигэргэттэ.

Пленум үлэтигэр ССКП обкомун пропаганда-ра уонна агитацияда отделын сөбиздессейэ А. А. По-пов кыттыһы ылла уонна идеологическай, маас-сабай-политическай үлэ соруктарыгар киэҥин тохтоон тыл эттэ.

Манан ССКП райкомун пленума үлэтин бүтэрдэ.

Атырдыах ыйын 1—15 күннэригэр оптоһунна БУУРДААҢҢЫННААХ НЭДИЭЛЭЛЭР

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин
1983 сыл атырдыах ыйын 1 күнүнээҥи сводката

СОВХОЗТАР	Улаһыр кыйа ахсаана	Звено ахсаана	Ол иһигэр механизир.	Охсуу (гектар)	Мунууу (гектар)	Көбиһи (тонна)		Силэс (тонна)		Ст. нээкхэтэ (тонна)	
						график	туола	график	туола	график	туола
Кара Маркс	672	30	3	7991	7250	4100	3836	859	—	114	95
Субуруускай	244	18	3	2780	2580	1908	1908	421	70	114	—
Эрилик Эристини	680	27	3	8885	6480	4346	3145	565	100	152	48
«Чурапчы»	448	24	3	3410	3079	2116	2900	569	—	—	—
«Мындааайы»	303	14	5	4038	3342	2870	2900	254	650	—	—
Оройуон үрдүгүн.	2327	113	17	25104	22731	16400	14575	2668	820	380	143

СИИЛЭҢИ УГАЛЛАР

«Мындааайы» совхоз-ка Д. М. Ноев салайаач-чылаах бастайаһыт үлэ-лэр сиилэс звенота бы-йыл 113 гектарга сүөһү аһылыга буолар культу-ралаары, ыһан, ардахта-тыһы олохтоон, көрүү-нү-харайыһы кичэйэн одгом үүнүүнү ылар кыахтаныа. Соторутаабы-та совхоз рабочайдара 1000 тонна күөх маасса киирэр икки сага тран-шеяны оторбуттара.

От ыйын 25 күнүгэр сиилэстээһингэ бастакы күргүөмнээх тахсыы тө-рилиннэ. Манна нэһи-ликк общественнаа ак-тивнайдык кытыһна. Ити күн ордук таһаары-

дүүстээхтик көмөлөһө-рө ыһырдэ.

М. ДИОДОРОВ,
сельсовет исполкомун
председателэ.

Э би и 12 тоннаны кэбиһиэхпин

Билиги, Мугудайдаабы сельскай Культура дьлэ-тин үлэһиттэра, оттооһун быһылгы сезонугар 16 тонна оту соьотуопка-лыахтаахпыт оннугар 13,7 тонна үчүгэй хаа-чыстыбалаах оту кэби-һэн, сорудахпытын бол-дьоһун иннинэ толорду-бут.

Бу күннэргэ агитбри-гада фермаларга уонна

конуутаабы отууларга сылдьан концертары көр-көрдөрөр, лекциялары аадаар.

ССКП обкомун, Саха АССР Министрдерин Со-ветын оттооһунга рес-публика бары үлэһиттэ-ригэр таһаарбыт ыһы-рыларыгар эппиэттээн, буурдааһынаах нэдиэлэ-лэргэ кыттан, атырдыах ыйын 15 күнүгэр диири, тустаах үлэбитин тохтоп покко эрэ, эби 12 тонна оту соьотуопкалырга социалистическай обьез-тэлистебэ ыһынныбыт. Билиги ити холобурбутун атын үлэ коллективтара батыһалларыгар бадара-быт.

Т. ВАСИЛЬЕВА,
Культура дьлэтин
директора.

КУОТАЛААҢАР ЗВЕНОЛААР •ДНЕВНИКТЭРЭ•

(АТЫРДЫАХ ҢЫЫН 1 КҮНҮНЭЭҢИ ТУРУГУНАН)

Совхозтар, звенолар	Отчут ахсаана	Көбиһи (тонна)	Бири нээкхэтэ (тонна)

БАСТААН ИҢЭЛЛЭР

КОЛО-ИЛИ МЕХАНИЗАЦИЯЛААХ ЗВЕНОЛАРТАН			
Субуруускай			
Содомов П. П.	6	441	73,5
Каргузов Г. Н.	6	312	52,0
«Мындааайы»			
Николаев М. Д.	7	442	63,1
Гермогенов Г. К.	7	421	60,1
Дорсгунов Ц. И.	7	327	46,7
«Чурапчы»			
Макаров П. У.	7	340	48,5

МЕХАНИЗИРОВАННАА АҢАРДААХ ЗВЕНОЛАРТАН

Эрилик Эристини			
Дьячковская Н. Н.	14	206	14,7
Олосов А. И.	13	208	16,0
«Мындааайы»			
Гермогенов К. Д.	10	208	20,8

КОЛО-ИЛИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН

Кара Маркс			
Константинов Д. Е.	12	195	16,2
Шеломов И. П.	12	153	12,7
Мостинов М. М.	12	154	12,8
Протодьяконов Г. Г.	9	152	16,8
Субуруускай			
Седалищев В. П. П.	10	232	23,2
Захаров С. Н.	9	120	13,3
«Чурапчы»			
Никифоров Д. П.	11	175	15,9
Захаров Н. Т.	10	161	16,1
«Мындааайы»			
Гермогенов Д. М.	12	113	9,4

Тыа хаһайыстыбатын управлениета.

ССКП оройуоннаабы комитетын уон иккис пленума ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ, МААССАБАЙ-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ҮЛЭНИ—БИЛИНИ КӨРДӨБҮЛЛЭР ТАҢЫМНАРЫГАР

ССКП райкомун бастакы секретара И. П. ЛИСТИКОВ дакылааттан

Оройуон коммунистара уонна бары үлэһиттэрэ, советскай норуот бүтүүнүн курдук, ССКП КК бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленумун, ССРС Верховнай Советин ахсыс сессиятын уураахтарын, ССКП КК Генеральной секретара таб. Ю. В. Андропов ССРС Верховнай Советин Президиумун Председателин татыллыгытын итин, тик биһирээн, биер санаанан ойдоон көрүстүлэр.

ССКП КК Генеральной секретара таб. Ю. В. Андропов Пленумга этиниттэр, ССКП КК Политбюротун чилинэ, ССКП Кини Комитетин секретара таб. К. У. Черненко «Партия идеологическай, маассабай-политическай үлэтин тирээн турар боппууоска» дакылааттар идеологическай уонна итэр үлэ таһымна парти сайдыы, маах социализмы былааннаахтык уонна бары өттүнэн сайыннарылы процейыгар быһаар улахан уонна уустук сорууттарыгар сөп түбөһиннэрэн өрө көтөрүүгө чуолкай программа ырытылган оҥоһулунна.

ССКП обкомун онус пленума «ССКП КК бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленумун түмүктөрө уонна Саха уобаластаабы партинай тэриятэ Пленум уураахтарын уонна онно ССКП КК Генеральной секретара таб. Ю. В. Андропов этиниттэн үскээн тахсар сорууттара» боппууоска ССКП обкомун бастакы секретара таб. Ю. Н. Прокопьев дакылаатын дүүүллэспитэ. ССКП обкомун пленума идеологическай, маассабай-политическай үлэ тургутун диригин ырытан баар итэбэстэри туоратарга уонна бу үлэни партинай көрдөбүллэр таһымнарыгар сөп түбөһиннэрэн итин турар сорууттарга киэн уураабы ылыммыта.

Уон бириис пятилетка бастааннаагы түмүктэнэ. Оройуон таһымна хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ, производственной уонна хаачыылар эйгэ коллективтара пятилетка икки бастакы сылынаабы государственнай былааннары толорууга куһаҥна суох түмүктэбит буоллахтарына, 1983 сыл бастакы аҥарыгар совхозтар үүтү государственна атыллыаһын былаанна 92,9 бырыһыан эрө толордулар, эбэтэр 253 тонна үүт ситэ туттарыллыбата, Сүөһү көннүһүн олуттэ, бордуюксуя тохтуута, хаһаайыстыбанын а суох быһыны, ыһылыны, тогуллуу салданан тахса турар. Общественай сүөһү кыстыга олус мөд тохтук түмүктэнэ, ыһылыныбыт эбэһэтэлиститэ биер да көрүгэ толоруллубата. Совхозтарга сүрүн средствонь туһаныы көдүүүгэ үрдэбэтэ. От ыйын 1 күнүгэ туругунан совхозтарга тракторнай парка 78 бырыһыана, таһаарас тизээр массына 73 бырыһыана эрө техническай өттүнэн бэлэм. Оттон күннэтэ үлэбэ тахсыы коэффициента ити көрдөрүүт, тэн ессо намыһах. Сүөһү интинин уонна хонуу үлэһитин механизациялаһын бытаан, туруоруллубут оборудованиены толору туһаныы ситиһилибит. Уопсайынан тыа хаһаайыстыбатыгар үлэ онорон таһаарыыта үрдэбэт, хаачыстыбанын көрдөрүүлэр түспүбүт.

Промышленнай уонна хаач

чылар тэриятэлэр үлэһиттэр эриэ-дэхситик үлэһитин ситиһилибитэ. Тэриятэ сайаааччылара былааны валовойунан толорорго эрэ тардыһыалара үгэскэ кубулуйда. «Сельхозтехника» холбоһук трактор өрөмүөнүгэр былааннаах үлэтин толорбото, фермалары техническай көрүүгэ тиздилли, бит сөрүдөх 87,3 бырыһыан эрө туолла. Эт-үүт комбината сыла суох үүт аһылыгы оноруу былаанна тохто. Промкомбинат культурнай-бытовое таһаары оноруу былаанна толорбото. «Якутмелиоводстрой» мехучастога, райпотреб-общество сыл аҥарыгар улахан иэстээх хааллылар. Итилер оройуон социальнай-экономическай сайдыытын бытаардылар, нэһилиннэ олоһун таһыма үрдэһиниттэр харгыстары үөскэтэллэр.

Пятилетка үс бастакы сылыта хаһаайыстыбатын сайыннарыыта табыгастаах буолдулар, оттон үөһэ ахтыллыбыт тэриятэлэр үлэһиттэр ханнык да улахан күчүмэйдэр, аах-сыллар биричиннэлэр суохтар. Социальнай-экономическай сайдыыта бытаарыы биер сүрүн биричиннэтин маасса ойун-санаатын уопсай дылаала тула ситэтэ суох түмүк, онон үлэбэ активност намыһабыттан тахсар. Оттон ол политическай итэр үлэ таһымна тутулуутаах. Ол эрээри аҥарда ити эрэ буолбатах, маасса сознательнойн үрдэтэрэ ураты суолтан тэриятэ үлэ, хаһаайыстыбанын сайаааччы, дах таһымнаахтык ыһылылара быһаччы суолталаах. Совхозтар парткомнара, маҥнайгы сүһүх уонна сылахтаагы партинай тэриятэлэр бу үлэ туругар диригин итэн-тоҕон кириэллэр, идеяны итэр үлэ тэриятэ-партинай уонна социальнай-экономическай үлэни кытта аһса биер калым буолуутун ситиһэллэрэ наада.

ССКП райкома идеологическай, маассабай-политическай үлэни үрдүкү партинай органнар уонна XXVI оройуоннаабы партинай конференция уураахтарыгар сөп түбөһиннэрэн нэскиллээх былаан быһытынан мытар. Конференция кэминтэн ааспыт кэмгэ идеология боппууоска партинай райкомун пленумнарыгар, райком бюроларыгар былааннаахтык дүүүлэһилиннэлэр.

Үлэ коллектива социалистическай общество сүрүн аҕайыкатынан буолар. Кини табаарыстыы биергэ үлэһитин уонна «хардарыта көмөлөсүһүү» төрүттэригэр олоһулар. Эрилик Эриетин аатынан совхоз «ЫВСЛКС 60 сыла», «Чурапчы» совхоз «Эрчим» комсомольскай-ыччат фермалар, Болтоноттон Седалищев В. П. II сайаааччылаах оттуур звено, Мугудайтан Гоголев М. Н. сиилэстиир звено, промкомбинат «Якутсельстрой» мехучастогун, Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделинатын курдук үлэ коллективтара производствонь бачча былааннаахтык тэриятэлэр уонна куһаҥана суох бүтүннээх түмүктэри ситиһэллэр.

Ол эрээри балаһыаньа бу өттүнэн сир ахсын эриэ-дэхси буолбатах. Одьулуун—Карл Маркс аатынан совхоз кини

отделениета. Сир-уот өттүнэн оройуонга бастык, материалнай базатынан сиппит-хонпуг хаһаайыстыба. Манна 33 коммунистаах партинай тэриятэ баар. Партбюро секретарынан Софронов Ф. Р. үлэһиттэр Производство үгүс учаастактары, парткомуннар быһаччы үлэһиттэр. Хомойуох иһин кинилэр производствонь салаалар, баһылыр, көһүлүүр оруоллара ырааһынан ситэтэ суох. Манна партинай муннаахтарга, бюроларга салаааччылартан, коммунистартан үлэ хаачыытыгар отчуоттары истин, ыйытыы оҥоһуллубат, баар итэбэстэр сытыы партинай критикага тардыллыбаттар. Муннаахтар коммунистарты эппиэтинэстээх, дыссиплиниэлээх буолууга итэр, идеяны-политическай буһууга, хатыыга көмөлөһөр оруоллара толору туһаныллыбат. Биер үксүн ол түмүктөр отделение салалтата (управляющей Седалищев Е. И.)—специалистар биергэ түмсөн үлэһитиннэрин ситиспэтэ. Салайар кадрлар уларыһыылара үгүсүк таһаарыллар. Дьону кытта идеяны итэр үлэни тэриятэ, үксүгэр пропагандалаһын эрө ныммат туттуллар буолан, көдүүү бириятэ мөлтөх. Ол да иһин үлэ коллективтарыгар үлэ дыссиплиниэтэ сатархай, борогуулааһын салгыы таһаарылла турар, техниканы туһаныыга сөптөөх бэрээдэк олохтоммото. Сорох ыаныыксыттар ынахтары иккилии күннэ тийиэ ыабаттар, режим тутуһуллубат онноорор ыаммыт үүт, эппиэтинэс суоруттан, таах тохтуута таһаарыллар. Искүсственай үүт оҥоһуллубат буолан ныйрэйгэ үүтү аһары иһэрдик таһаарыллар. Бу барыта миэстэбэ биридилээн үлэһиттэри кытта итэр, өйлөтөр үлэ үрдүнэн, боростуойдук эттэххэ, саба кулаан ыһылыларыттан тахсар.

Дьон-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственной управлениета оройуон кинин олохтоохторугар элбэх өгөнү онорор аналаах. Управление бааннаагы сый аҥардаабы былаанна 129 бырыһыан толорбута. Ол эрээри, дынгинэн, бу салаага үлэ мөлтөбүтүн, режим тутуһуллубатыттан нэһилиннэ астымат буолууга улахаа. Ырааһыды үлэһиттэр эрээрилэр, дьон олоһор I, II кварталлара сирэ-суох кирдэхтэр, кирдэрэ-хахтара саас ахсын уулан көнүскэ түһэр. Тупсаран оноруу сөрүдөх 2 бүктэн ордук туолбут курдук да, салиннэ тас көстүүтэ тупсан кэлбитэ көстүбэт, нэһилиннэ иһэр уунан хааччылы курдук тутуах боппууос, толору ситэ быһаарылла илик. Бу итэбэстэр үксэ коллектив үлэһиттэрин биер ойго-санаага түмүктөхтэн, тустаах сайаааччылар коллективы бөрөгөтүүгэ үлэни мөлтөхтүк ыһытала, ыһыттан тахсар. Манна 18 коммунистаах партинай тэриятэ (секретарь Пестерев Г. А.) общественай тэриятэлэри, производствонь салайар оруола намыһах.

Идеяны-итэр үлэбэ үөһэ этилибит итэбэстэр, көтүтүүлэр Килэтин, Хайахсыт, Соловьев отделениеларыгар, суолу

тутар, өрөмүөнүгэр учаастакка, лесопункта, «Якутмелиоводстрой» мехучастогар толору кыһыаннаахтар.

ССКП КК Пленума дьоннаах соруу быһытынан хас биридик кинин үлэбэ наады, ыһыга, уопсай уйуга үтүө суобастаахтык үлэһитин наадаһын дьэикэтин өйдөөһүгэ итинин туруорда. Бүгүн үгүс коммунистара уонна үлэһиттэри дыссиплиниэтэ бөрөгөтөр иһин тэниллибит үлэ көдүүүгэ астыннарбат. Совхозтар парткомнара, маҥнайгы сүһүх партинай тэриятэлэр сир ахсын производственай уонна үлэ дыссиплиниэтэ тутуһууну, ССКП КК сатинны, тэри (1982 с.) Пленумун көрдөбүллэрин халбаһаабакка толорууну кытаанахтык ирдик тустаахтар.

Биригээдэн бэрээдэттэн үлэһитин дойду үрдүнэн бириэммит нымма быһытынан кинин кириэр. Ааспыт сылларга бу нымма барыстааһын оройуонга сиилэстиир звенолар даһаастаабыттара. Быйыл совхозтарга 23 единица коллективнай бэрээдэк киллэрилиннэ. Совхозтар парткомнара уонна дирекциялара, бу үлэ нымматын чакчы барыстааһын өйдөөн турар, тэриятэ үлэни күүһүрдүөхтээхтэр.

Социалистическай куоталаһын тэриятэнигэр билигин да үгүс итэбэстэр бааллар. Бастаан турар, былааны, эбэһэтэ, листибэни толоруохтаах чопчу коллективтары уонна биридик дьону кытта үлэһитин ырааһынан ситэтэ суох. Үлэһиттэргэ былааннары, үрдэтиллибит эбэһэтэлиститэлэри ыһынанан баран, ону салбаан тэниппэккэ күннэтэ үлэни тэриятэбэ хаалларан, быраһан кэбинин тохотулууохтаах. Иккиһинэн, дьон күннэти үлэһитин түмүгүн кинилэр билилэригэр, көрүүлэригэр таһааран иһин, көбүтүгүн, куоталаһын үлэһитин тэриятэ туруга олус мөлтөх. Үөһүнэн, куоталаһыны моральнай уонна материалнай көбүлэһин формалара ситэтэ суох дьүөрэлэһэлэр.

Социалистическай куоталаһын үрдүкү форматынан коммунистическай үлэ иһин хамсааһын буолар. Оройуонга 32 коллективтарга, 600-тэн тахса биридилээн үлэһиттэргэ—ити бочуоттаах аат интэрилиннэ. Билигин бу бочуоттаах ааты ылар иһин 118 коллектив, 1994 биридилээн үлэһиттэр охсулаллар.

ССКП XXVI съезде коммунист марксистскай-ленинскэй үөһэриилэрин салгыы сайыннары наадатын ыйан турар, партинай үөһэти тупсары сүрүн туһаайыларын быһаарыта, кини хаачыстыбаты, уонна көдүүүн быһаарылаахтык үрдэти соруутун туруорбута. Онон салайтаран, партия Кини Комитета иллэрээ сыл «ССКП XXVI съездин уураахтарыгар сөп түбөһиннэрэн партинай үөһэти салгыы тупсарар туһунан» уураабы ылыммыта.

Канники икки сылга ССКП райкома уонна партинай тэриятэлэр партинай, комсомольскай уонна экономическай

үөһэстэр хаачыстыбаларын уонна көдүүстэрин үрдэтигэ көккэ дыһаллары ыһылар.

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделинатыгар партинай үөһэбэ марксист-ленинизм төрүттэрин үөһэти икки, комсомольскай үөһэбэ икки оскуолалар, Лыбынтах, Төлөй Диринг, Төбүрүүн, Уу Окустаах фермаларыгар коммунистическай үлэ 4 оскуолалара, Мугудай орто оскуолалар, детсадка, участковая Салыһаада маассабай пропаганда 4 оскуолалара барыта 175 кинин хаба үлэһитилэр. Бары оскуолалар 14—17 занятиелары ыһылар, үөһэ сылын ситиһилээхтик түмүктэтилер. Манна пропагандастырынан партинай тэриятэ секретара Л. А. Дьяков, отделение управляющей Н. Д. Пермяков, сельсовет исполкомун председателе М. Д. Кронника, оскуола завуча Е. А. Слепцова үрдүк эппиэтинэстээхтик үлэһитилэр. Бу партинай тэриятэ пропагандистары түбөһээх уларыһаах үлэһиттэргэ кыһаналлар. Партбюро кинилэр үлэһитин утумнаахтык контуруоллуур. Партинай, экономическай үөһэ көдүүүгэ отделение производственной көрдөрүүлэригэр сабыдыллаабыта саарбага суох. Отделение социалистическай куоталаһыга мэдэтин кыһылаахтар ортолоругар сылдьар.

Үлэһиттэр политическай уонна экономическай үөһэриилэрин тупсарыны тэриятэ, сайааһыга олох-дьаһах өгөнүн хааччылы производственай управлениетнаа, райпотребсоюзтара, Чурапчы, Диринг орто оскуолаларынаабы, Хоптофототу партинай тэриятэлэр көккэ хамсааһыннары оҥордулар.

Ол эрээри оройуонга партинай, комсомольскай уонна экономическай үөһэти тэриятэ, сайааһыга билигин даһаны итэбэстэр, быһаарыллы илик боппууостар, аҕыдаа суохтар. ССКП КК уураагар сөп түбөһиннэрэн партинай үөһэ структуратын уларыта туттубут буолан баран, ССКП уобаластаабы комитетин Пленумугар таб. Ю. Н. Прокопьев бэйэтин дакылаатыгар бөлүстэбитин курдук, оройуонга коммунист теоретическай билилэрин үрдэтигэ үлэ ирдэнигэр курдук уларыта тутулуубата. Марксистскай-ленинскэй философия, политэкономия төрүттэрин, партия историческай опытын, сайдылаах социализм теориятын уонна практикатын проблемаларын, о. д. а. теоретическай курстары үөһэти биер да оскуола суох. Анал орто уонна үрдүк үөһэтээх коммунист үөһэтигээх научнай коммунист үөһэтигэр 65 коммунист үөһэтигэр. Ити марксист-ленинизм төрүттэрин үөһэти оскуолалар ахсаанын элбэтигин, политэкономия теоретическай курстары барыны кинин тэриятэ ирдир.

Ахсынныга партия райкомун бюротугар «Субуруускай» аатынан совхозка ССКП XXVI

РЕВОЛЮЦИОННАЙ ОХСУУУ ПАРТИЯТА

(Бүтүүтэ. Ийин
1 стр. көр).

на социализм ийин охсуууа суос советох таба соруу ийит дон опытыларга уонна хорсун бийиыларга тирэбирэбит.

ССКП олоҕо баарай уларыта тутууларынан баай, динамичнай уонна сылды ситиһингэ дуулуурдаах. Научнайдык бэрэбирэксээммит кини Ленинскэй курса утумнаах уонна дьэкиэ. Партия XXVI съезина, ССКП КК ситиһингэ (1982 г.) Пленумун уураахтарынан бигэргэтиллибит ити курс коммунистар, бэри советскэй дон биир санаалаах бийирэбиллэрин көрсүбүт, дойдута политическай уонна үлэ үрдүк өрө көтөрүллүүнү үөскэтипит Кини Комитет бэс ыйынаабы (1983 г.) Пленумтар салгына сайыннарылыына.

Ити дьолун суолталаах политическай событиелар партия уонна норуот бийргэ сөмөлүөһууларын, кинилэр ССКП Ленинскэй Кини Комитетин, табаары Ю. В. Андронов баһылыктаах кини Политбюротун тула түмүүлээхтэрин өссө төгүл итэтиһилээхтик демонстрациялаан көрдөрдүлөр. Кинилэр бийиги партиябыт айар-тутар

модун кыабын. Ленин дьаһалтыгар, Ленин зиямытыгар тулхадыйбат бэринилээрин өссө төгүл көрдөрдүлөр.

Дакылаатчыт саага тиһигээх партияны—большевиктар партияларын тэрийи историктын болпуруостарыгар тохтоо, кини уратыларын хара ктеристикалаата, РСДРП II съезин суолтатын сийлини арыйда. Научнай социализм Россия рабочай хамсаанынан кытта холбоһунгэ быһаарылаах карды, дьэки бөлүөтэ кини, Владимир Ильич Ленин—пролетариат улуу сирдэтипит. Маркс уонна Энгельс дьаһаларын утумнаах салдааччы, гениальной теоретик уонна политик, куттанары билбэт революционер—аа тыттан араахсыпат. Ленин пролетариат охсууу тун стратегиятыгар уонна тактикатыгар кылаата философияны, политическай экономияны, научнай коммунизмы айымнылаахтык сайыннарыыны кытта сибээстээх ийин идеяларын бары баайыттан араахсыпат. Марксизм теориятын бастайааннаах баһытыла уһулуччу улахан суолталаахын Ленин миннээрд даҕаны ордук билэрэ. Кини-аймах оло

гор саага көстүүдөрү, наука уонна техника дохсун сайдыыларынан үөскэтиллибит проблемалары дириһиһи толкуйдан ырытан көрөн баран, Ленин бийиги долору бырааптаахтык марксизм-ленинизм дьэки ааттыыр улуу үөрөхпит бары тутул чаастарын ийири дьэки илдьибитэ.

Советскэй общество ситиһилэрин уонна кыахтарын кытаанах научнай сыаналааһынга тирэбирин, дойдун уонна аан дойдутаагы фактордар дьэки дьэки динамикаларын учуоттаан, ССКП бэйэтин XXVI съезингэр дойдун бийргэ пьятилеткага уонна 80-с сылларга бүтүннүүхэригэр социальнай, экономическай сайдыытын кини программанын ырытан оҕорбута. Ону олоҕо киллэрэр ийин охсууу партия, бүтүүн советскэй норуот дуулуурдарын кинилэр тутар.

ССКП КК секретара дойдун норуотун хаһаайыстыбатын сайдыытын, идеологическай үлэ, советскэй дон олохторун уйгугун үрдэтин сүрүн хайыскаларын сийлини характеристикалаата. Аан дойдутаагы балаһыаньа болпуруостарыгар тохтоо.

Түмүгэр М. В. Зима-

нин эттэ: В. И. Лениннэн тэрийлибит революционердар улуу тэрийтэлэрэ ураты денкити, героическай дьылаалаах. Кини-аймаха общественнай прогресс саага саахтарын арыан кини 80 сыл устата ким да аспатах историческай суолунан хорсуннук хардыылаабыр.

Советскэй норуот инники дьэки эрэллээхтик көрөр. Коммунистар партияларыгар—социальной оптимизм партиятыгар—бүүс бүтүннүү итэбэйэр. Ол оптимизм советскэй дойдун бүтүүнүн историктынан, бэйэбит күүс-күүүтүгэр, талан ылбыт суолбут сөптөөрдөр эрэл-бигиһи үөскэтиллибитэ. Бийиги большевизмга бэринилээхпит. Тоҕо дьэтиххэ, кини бэйэтин духунай, тэрээһин, айартутар булгуруйбат модун кыабын, үлэһит кини босхолоһуутун ийин, общественны кырдыктаах, социалистическай төрүттэргэ олобуруй уларыта тутуу ийин, сир үрдүгэр эйэ уонна олох ийин охсуууга кыайылаах революционнай стратегия уонна тактика холобурун буолар дьэбурдааһын дьылаала дакаастаабыта.

(ССТА).

Комментарий колонкалар
МАДРИД ХОЛОБУРА

Испания столицата Мадридтан үчүгэй социалар каллилер: куттал суох буолуутугар уонна хардарыта бийргэ үлэ-күдүккэ бүтүн Европа-таагы сүбэ муннаах кыттылаахтара дойдулар представителэрин онно буола турар көрсүһүүлэрэ ситиһинилээхтик итиэнэ тургэтиник түмүктэниитин кэскилэ көстүрүлээтэ. Бу форум—аҕыс сыллаабыта Хельсинкигэ акылаата ууруллубут чэбдик саа-быдылааах уонна позитивнай процесс улахан дьэ.

Барахсан, тыгааһынаах кэпсэтиһилэр түмүктэригэр Мадридтаагы көрсүһүү 35 кыттылаахтарыттан 34-рэ (Мальта делегацията барыа сорох сөпсөспөт өрүттэрдээх) түмүк докумуон тексигэр сөбүлэһини ситиһилэр. Ону тэнэ тас дьылааларга министрдер кыттыылаа күүтүллэр бу көрсүһүү түмүктүүр тэтията быйыл балаһан ыйын 7—9 күннэригэр ытыллыахтааһын туһунан сөбүлэһин ситиһилинэ.

Онон Мадридтаагы форум сотору ситиһинилээхтик түмүктэниитигэр быһаарылаах хардыы оҕоһулунна. Сүрүннээн АХШ «обструкционистскай» позициянан үөскэтиллибит ыраахаттар туоратылыылар Мадридтаагы көрсүһүүнү социалистическай дойдулар ис дьылааларыгар ороһорго холонуулар бүтүннүү тобуунулар. Ойдоох-тойдоох буолуу, политическай реализм баһыйдылар. Ол түмүктүүр докумуон бырайыагар көстөр. Докумуон государстволар ийи ардыларыгар сыһаанаһылар бары эйгэлэрин—политическай, эргизин—экономическай, культурнай уонна гуманитарнайы—хабар. Хельсинкигэ бүтүн Европатаагы сүбэ мун-

наах түмүктүүр актыны сүрүн балаһыаньалары эрэллээхтик тирэбирэ Европага хардарыта олоҕо үлэ-күдүккэ уонна куттал суох буолуутун бөдөрөгөтүү позитивнай программата бөлүөтүнэ. Аан дойдутаагы общественноһунан үрдүктүк сыаналааһыт көстүрүтүтүнай позицияны тутуу-пут Советскэй Союз, атын социалистическай дойдулар Мадридтаагы көрсүһүү үлэтигэр быһаарылаах кылааты киллэрдилэр.

Мадрид холобура аан дойдутаагы уустук, тыгааһынаах балаһыаньа кэскилэр политическай воля, бэйэ-бэйэ интерэстэрин хардарыта ытыктаһы баар буолахтаабына холбоһуктаах сөбүлэһингэ кэллэххэ сөптөөбүн туһунан көрдөрдө. Мадридтаагы көрсүһүүтэ сытын уонна өр көмнээх политическай охсууу хаамытыгар кытааччы дойдулар баһыйар үксүлэр хардарыта ылынылар баһаарылары талбытара баһыйар.

Аны Мадридтаагы көрсүһүүнү ситиһинилээхтик түмүктүүр дьылааны тирэбирэ тириэрдин хаалар. Ол Европатаагы позитивнай процесстары сааһаһыны, хардарыта бийргэ үлэ-күдүккэ интерэсти уонна куттал суох буолуутун бөдөрөгөтүү хааччылаах этэ. Онно суолунан салгыы бары Европа государстволары—улаахаттар даҕаны, ийралар даҕаны, тыны интерэстэригэр, тыгааһыны сымыатыны динамикатын сөргүтүүнү уонна Европада ядернай сөбүлэһингэ сыһааннаах долун суолталаах проблемалары быһаарыны этэһэр. Европа общественноһун базатыгар эппиэтир.

Европа тыгааһыны сымыатыны бийигин буолбута уонна интерэсти оннугуһун хааһылаах.

Р. СЕРЕБРЕННИКОВ,
(ССТА ырытааччыта).Редакторы солбуйааччы
С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ

Сыха АССР Министр дэрин Советин уурааһы олобурун Ойуур хаһаайыстыбатын министрствота тыага үүнэр сир астарын хомуйууга кини оройуоннарга миннээк болдохтору олохтоот.

—моонньобону хомуйа тырдыах ыйын 10 күнүгэ сааланар. —уулаах отону—аҕыс дьыа ыйын 25 күнүгэ. Болдоһун кини хомуйуу түбэлтэтигэр хаа бийрдик килограммдар 7,30 солк. ыстыраап олохтоһо.

Тражданнар! Сир астарын болдоһун ийин хомуйууну таһаарыла. Тыага уоттан сороһуу буоларгытын уоһуула.

Лесхоз администрация

С. ДАНИЛОВ.

Биһиэхэ суруйаллар

Быйан
уустарыгар
шийэн

Чурапчытаагы эргизин предпринимата фермалар, хаһааһы оһууларга тийэ сылдан атылаһыны тэрийэр. Ону гебулээччинин райсовет депутата М. Н. Матвеева с-бюдессэйдээх универмаг коллектива буолар. Ол курдук, Хатыла ову, руочууттарыгар продавец М. Н. Аянтонна, Одьулуун Туолбутугар П. Д. Елисеева, оттон Чакыр

Хара Хомустаагар уонна Марагыгар сөбүдессэ бэйэти тийэн атылаан барыта 3900 солкуобайдаары эргинилэр.

Кини остолобуой үлэһиттэрэ бурдук ас араас көрүнүгэрин баһааччы ба. Рагы оҕорооччуларга миннээк илдьэн атылаһынар 290 солкуобайдааһын батардылар. Ити курдук, түһэриллибит сылааһа табаары атылаһыыр уонна интернат оһуолатаагы промтоварнай маһаһыһынар эмиз албах суумалааһы атылаһаатылар.

В. ИГНАТЬЕВ.

Вепширскэй АССР Кушларенковскэй оройуонна сыл ахсын ытыгылар тыа сирин орто оһуолалаһын выпускниктара кыттылаах эдэр сир уоручааччылар конкурстара маастарыстыба оһуолатыһын, бурдугу үүннэрээччи аатын ылыыга экзаменынан буолар.

Снимокка Фируза Фархутдинова куоталаһыны кыайылааһынан буолла.

В. Вонег фотота (ССТА фотохрониката).

САГА КИИНЭЛЭР

...Биир квартира хаһаайката дьэтигэр дьолунаах кэпсэтингэ ытырарыгар малярдар ыччат биригээдэлэрин биригээһингэ ур адыс саастаах Анфиса (оруюлга Марина Левтова) Москва элбэх мэидиэмэннээх дьэтиин фасадын кырааскаһы сылдыра. «Дьолунаах» кэпсэтин квартираны өрөмүөннүүргө көрдөһүү буолан тахсыбыта. Аккаастаах кини, кыыс хаһаайка уолун студент Николашаны (актер Леонид Каюров) көрөн ылынарга тийибита. Эдэр дьон бастакы көрсүүттэн бэйэ-бэйэлэрин таптаспыттара.

Манна кэпсэһэр кылгас болдоһхо кэлбит киинэлэртэн М. Горькай аатынан студия кэтит экраннаах өгнөөх «Моя Анфиса» дьэки хартыһыната итинник сааланар.

«Мосфильм» студия кэтит экраннаах өгнөөх «Прощальная гастроль «Артиста» дьэки дьэтигэ—

советскэй милиция үлэтигэр-хамнаһыгар аһаһыт, ураты кутталлаах буруйу оҕорооччуну бохсуу туһунан детектив.

...Тулаайах уол Радж уонна баай кыһа Тара оҕо саастарыттан бийргэ улааппыттар, итиллибиттэр. Сыллар ааспыттара, эдэр дьон таптаспыттара. Ол эрэри Тара аҕата кинилэр холбоһолорун утарар—Радж баара суоҕа грузоник умнаһыт шофера. Эдэр арааһарга күһэллэр. Дойдутуттан раһаһа чугас доҕоро Шахид кыһаһыһыгар хаалларар.

Пакистан бу курус «Чужой» дьэки хартыһынаһыгар Мохаммед Али, Дибэ, Вабра Шариф, Кави уһулуһулар.

Маһы тэнэ «Мосфильм» студия кэтит экраннаах өгнөөх «Особое задание» дьэки иккилии сериялаах хартыһынаһа көрдөрүлүлээтэр.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета Якутской АССР.

Бийиги ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор — 21-395, отделлар — 21-495, уопсай 21-505.

ПРОЩАЛЬНАЯ
ГАСТРОЛЬ
«АРТИСТА»